

iskolaszék hármát jelöl, akik közül egyet a tartomány székhelyén (Kismarton, Eisenstadt) működő kinevező bizottság szavazata alapján — szótöbbség — az egyházi főhatóság kinevez. A helyettes-tanítókat ugyancsak az egyházi főhatóság osztja be működési helyükön, illetve az nevezi ki. A községi iskolai tanerők kinevezése a tartományi kormánytól függ. A „próbatanítói” intézmény megszűnik.

Szolgálati és jogviszonyaik nagyjában ugyanazok, mint a többi szövetségi országban. A szolgálati pragmatika szorosán alkalmazkodik a többi állami tisztviselők jogviszonyaihoz; a törvény ugyanis a hitvallásos iskolák tanerőit — ez szintén alapvető elvi intézkedés — a közalkalmazottak jellegével ruháztá fel. (Öffentliche Angestellte.)

Nem szól a törvény az óvónőkről.

Igen fontos része a törvénynek a *nyelvi kisebbségek* jogainak rendezése, nevezetesen a tanítás nyelvének meghatározása. Ha a lakosság 70 %-a nemzeti kisebbséghez tartozik, akkor ennek a nyelve az iskola *tanításhelye*. Ha a 70 %-ot nem éri el, de a lakosságnak legalább 30 %-a nyelvi kisebbség, akkor az állam nyelvét és a kisebbség nyelvét egyaránt tanításhelyül kell használni. Ha a nemzeti kisebbség a lakosság 30 %-nál kevesebb, akkor a kisebbségi nyelv tantárgyként tanítható.

Ha a kisebbségi nyelv az iskola tanításhelye és a német anyanyelvű tanulók száma eléri a 25 %-ot, akkor ez utóbbiak külön csoportban tanítandók, 25 %-on fölül pedig *külön osztályban* taníthatók. Abban az esetben, ha a német anyanyelvű tanulók átlagos száma három éven keresztül legalább negyven, akkor német tanításhelyű iskola állítható.

Az állam nyelve, a német, kisebbségi tanításhely mellett is minden osztályban kötelező tantárgy.

Megemlítem végezetül, hogy az előadó a törvényjavaslat ismertetése során így szólt: a keresztény világnézet szempontjából a magyar jogot kodifikáló 1868. évi XXXVIII. t.-cikk magasabban áll, mint a régi osztrák birodalmi népi oktatásügyi törvény, bár ez is abból a korból, az 1869-ik évből származik, azonban világosan látja az ember azt, hogy a két törvényt lényegileg különböző gondoskodású és fölfogású emberek alkották.

Az új törvény értelmében mintegy 50–60 község iskolájának lehet *horvát* és öt község iskolájának *magyar* tanításhelye. Ez az öt hely: Felsőőr, Alsóőr, Örisziget (Vas megye), Felsőpulya és Középpulya (Sopron megye). Az öt helységben 6 magyar tanításhelyű iskolát tarthat fenn ősi magyar lakossága; ezek közül 4 katolikus, egy református és egy ág. evangélikus. A magyar kisebbség egyébként 30 %-nál kisebb szörvényekben fordul elő.

Polány István.

Külföld.

Ausztria. A törvényhozás részéről elfogadott új rend értelmében 14 éves fiúk és leányok felvételi vizsga alapján beléphetnek a hatévfolymú tanítóképző akadémiákba. Egy kötelező próbaév után leteendő újabb vizsga alapján képesítést nyernek a felső népiskolában való tanításra. A tanítóképzőben a latin kötelező, hogy a jelöltek megértsék a katolikus liturgiát. Akik még egy élő nyelvet (angol, olasz, francia) tanulnak, az egyetemeken bölcsészeti karára beiratkozhatnak és egyetemi fokozatokat érhetnek el.

kf.

Franciaország. Annak a jelenségnek ellensúlyozásával, amely a nőket mind nagyobb számban tereli eddig a

férfiak által művelt pályákra, a párisi Musée social-ban megalakult egy felső háztartási iskola (*École de Haut Enseignement Menager*), ahol fiatal leányokat és asszonyokat kioktatnak a főbb női hivatásokból, gyermeknevelés, egyének jóléte, társadalmi segítés, családi élet körébe tartozó fontos tudnivalókból.

kf.

Amerikai Egyesült Államok. Az Office of Education közreműködésével Washingtonban megtartott nemzeti értekezlet a nevelésügyi rádió érdekében a következő kérdésekkel foglalkozott: a rádióállomások mint a közösség szolgálatában álló intézmények, befolyásuk a gyermeki életre, műszaki vívmányok gyakorlati bemutatásokkal, rádió és tanár egyesületek, propaganda, társalgási műsor, a rádió, a könyvtárak, múzeumok és egyház szolgálatában, az egyetemi állomások, problémák és kutatások, a rádió befolyása a nemzetek közösségére.

Nemzetközi tanügyi kongresszusok a párisi világkiállítással kapcsolatban. 1. Gyermekvédelmi kongresszus: orvosi, jogi, pedagógiai és társadalmi szakosztállyal. 2. Társadalmi

szolgálat intézményei: e hivatás lényege és tanulmányozása különböző országokban. 3. ifjúsági öröksérszt: a tevékenység kibővítése új kezdeményezésekkel, évkönyv kiadása, nemzetközi tanulólévelezés. 4. Az ifjúság rendi összefogása (*États-généraux*) a nemzeti személyiség tisztelete, a jogok egyenlősége alapján, benemavatkozás más országok belső politikájába, ellenben alkotó közreműködés az európai ifjúság körében, egy új Európa alapjainak, úgyszintén az európai ifjúság közös nagyfeladatainak kutatása. 5. Kísérleti oktatás: a francia fizikusok és természettudósok rendezésében az alsó fokon a szemléltető oktatást, a középiskolákban a kísérleti oktatást tanulmányozza. 6. Ifjúsági diákszállók 6. nemzetközi kongresszusa.

Értesítés. A „*Magyar Tanítók Évkönyve*“ 1938—39. évre, Bene Lajos szerkesztésében, május hó első felében megjelenik, a szokásos gazdag tartalommal, körülbelül 20 nyomtatott ív terjedelemben és izléses vászonkötésben. A munka *előjegyzési ára 3.60 pengő, bolti ára 5 pengő lesz.* Az előjegyzéseket f. évi március 15-ig kell eszközölni.

